

FUNDACJA GENERALNYCH ŻELAZNICY
Archiwum i Muzeum Generalnej Żelaznicy
ul. 11-go Listopada 100, 87-100 Toruń
87-100 Toruń, ul. 11-go Listopada 100, 87-100 Toruń
E-mail: biuro@fundacja-azk.org.pl
NIP 661-000-0000, REGON 141000000, KRS 0000000000
Nr r-ku 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

29.11.2004

adres

Sob. Maria
Sobocińska

Lipno
POZ-Inak-ARK

Sobociński Roman
ps. „Dyrektor”, „Romcio”

M: 1298/2140 Pom.

SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI

Sobociński Roman

T: M-12 98/2 140 Pom.

Łopno POL-AR

I./1. Relacja k. 2 s. 1-2

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora —

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację k. 1 s. 1

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ... —

IV. Korespondencja

.....
.....
.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne k.

VI. Fotografie *książki i ikonografii*

Y/11. Relacja - Sobociński Roman:

1. Biogram - relacja autorstwa Krystyny Wojtowicz, mpis z 2004r. k. 1 s. 1
2. „Sobociński Roman” - biogram relacja autorstwa K. Wojtowicz, mpis (opublikowany) k. 1 s. 2

1/1

Sobociński Roman, ps. "Dyrektor", "Romcio" (1886 - 1951);
żołnierz wywiadu Obw. AK Lipno.

Urodzony w 1886 r. w Skępem pow. lipnowski, jako trzecie dziecko kupca Jana i Eleonory z d. Bayer. Miał czworo rodzeństwa; siostry Genowefę i Janinę; braci: Zygmunta i Hilarego. Uczęszczał do Seminarium Nauczycielskiego w Wymyślinie, ale go nie ukończył. Pomagał ojcu w prowadzeniu interesów, uczył się kupiectwa. Szybko usamodzielniał się, założył skład kolonialno-spożywczy w Wymyślinie, nawiązując współpracę z zagranicą.

Po wybuchu II wojny światowej został wywłaszczony ze sklepu, który prowadził z żoną Stanisławą Sobocińską, ps. "Radczyni". Został też wysiedlony z domu. Z żoną i dwoma córkami Marią Romaną ps. "Ryśka" oraz Sławomirą Janiną ps. "Sław" zamieszkał w małym domku, który w okresie międzywojennym wykorzystywany był jako dom opieki dla ludzi starych i bezdomnych. Oficjalnie został zarejestrowany jako gospodarz rolny. Nawet oddawał kontyngenty do "Sammelstelle". Córkę Sławomirę zarejestrował jako robotnicę rolną. Już od pierwszych tygodni okupacji włączył się wraz z żoną i córkami do konspiracji, nastawiając się na ochronę ludności przed represjami wroga. Współpracował w zakresie wywiadu i sabotażu gospodarczego z Michałem Korykorą, zatrudniony w urzędzie gminy w Skępem. Manipulując w aktach gminy, chronił mieszkańców przed wywózką na przymusowe roboty, ostrzegał o aresztowaniach i planowanych przez gestapo akcjach. Współdziałał też z S. Sobocińską, ps. "Radczyni" (żona) w nielegalnym zdobywaniu żywności dzięki dr. weterynarii Władysławowi Siwickiemu ps. "Wład". Kolportował informację z nasłuchu radiowego, organizował akcję sabotażową. Początkowo przypuszczalnie żołnierz POZ - "Znak", później Armii Krajowej, chociaż brak dokładnej daty zaprzysiężenia. Wiosną 1943 r. został aresztowany i więziony w więzieniu grudziądzkiego gestapo w odwecie za akcje sabotażowe na stacji kolejowej Koziółek. Zatrzymano wówczas ok. trzydziestu osób - zakładników. Po ustaleniu miejsca pobytu aresztowanych, St. Sobocińska i M. Sobocińska podjęły starania o uwolnienie. Akcja udała się dzięki doskonałej znajomości j. niemieckiego i niemieckiego prawa przez Sobocińską. W 1944 r. został skierowany na przymusowe roboty do kopania okopów w okolicach Lubicza. Wrócił do Wymyślina pieszo wraz z cofającym się frontem.

Po wojnie i aresztowaniu przez UBP córki Marii, ps. "Ryśka", nigdzie nie znalazł pracy. Rodzina utrzymywała się z zarobków nauczycielskich córki Sławomiry i ze sprzedaży przedwojennych zasobów. Zmarł 9 III 1951, został pochowany w rodzinnym grobowcu w Skępem.

Odznaczony Krzyżem Walecznych.

W 1919 zawarł związek małżeński ze Stanisławą Ziemkiewicz. Miał córki: Marię Romanę (1920) ps. "Ryśka", Sławomirę Janinę zam. Warsicka (1922-1987) ps. "Janina".

Materiały źródłowe autorki; APAK, T.: Drzewiecki W., Sobocińska M, Sobocińska Sł., Sobocińska St.

Krystyna Wojtowicz

2004r.

• SOBOCIŃSKI Roman (ojciec M.S.) - *Marii Sobocińskiej*
Ojciec Marii Sobocińskiej urodził się w 1887 r. w Skępem, jako trzecie dziecko Jana - kupca i Eleonory z d. Bayer. Miał dwóch braci Zygmunta i Hilarego i dwie siostry Genowefę i Janinę. Uczęszczał do Seminarium Nauczycielskiego w Wymyślinie, lecz go nie ukończył. Pomagał ojcu w interesach i uczył się kupiectwa. Szybko usamodzielniał się i rozwinął interes. Założył skład kolonialno - spożywczy w Wymyślinie, nawiązał współpracę z zagranicą. W 1919 r. ożenił się ze Stanisławą Ziemkiewicz. Miał dwie córki: Marię i Sławomirę. Jego otwartość, hojność i wesołość przyciągała przyjaciół i rodzinę. Dom tętnił życiem i wesołością.

Po wybuchu wojny został z rodziną wyrzucony z domu i zamieszkał w małym domku, który wcześniej był wykorzystywany jako dom opieki dla ludzi starych i bezdomnych. Okazało się to korzystnym o tyle, że uchroniło rodzinę przed wysiedleniem. Oficjalnie był zarejestrowany jako gospodarz rolny, nawet oddawał kontyngenty do "Sammelstelle". Córkę Sławomirę zarejestrował jako robotnicę rolną. Należał do pierwszej w Skępem komórki konspiracyjnej razem z M. Korykorą, oo. Mrozem, oo. S. Niewiadomym, P. Romanowskim i W. Siwickim. Komórka ta była przede wszystkim nastawiona na ochronę ludności przed represjami okupanta. Prowadzili wywiad o zamierzonych akcjach, różnymi manipulacjami w urzędowych aktach starali się chronić mieszkańców przed wywózką na przymusowe roboty, ostrzegali o zainteresowaniu gestapo poszczególnymi osobami. Wiosną 1943 r. został aresztowany i więziony jako zakładnik w odwecie za akcje sabotażowe, jakie przeprowadzono na stacji Koziołek. Zatrzymano wówczas ok. 30-tu osób. Był to okres masowych egzekucji wykonywanych publicznie dla sterroryzowania ludności. Przez dłuższy czas nie było wiadomości, co stało się z aresztowanymi. Kiedy otrzymano informacje, że są więzieni w Grudziądzu, do siedziby gestapo pojechały jego żona i córka Maria. Po dwugodzinnej rozmowie z komendantem, którego zaskoczyła świetna niemczyzna obu pań, a zwłaszcza znajomość prawa niemieckiego, jaką wykazała się Maria (pracowała w Katasteramcie w Lipnie), Niemiec zmiękł i przyrzekł, że rozpatrzy, co da się zrobić. Nawet kazał przeprowadzić Romana S. przez dziedziniec, żeby mogły zobaczyć przez okno, że jeszcze żyje. Następnego dnia powrócił do domu, a z nim cała grupa zakładników, za wyjątkiem jednego, którego brat był poszukiwany przez gestapo. Jak opowiadał po powrocie, przed wypuszczeniem z więzienia zebrano wszystkich na dziedzińcu i zapowiedziano, że teraz darują im wolność, ale w razie jakiegokolwiek sabotażu i przekroczenia prawa niemieckiego, jako pierwsi zostaną aresztowani i skazani. W 1944 r. został skierowany na przymusowe roboty do kopania okopów w okolicach Lubicza. Wrócił pieszo wraz z cofającym się frontem.

Na wniosek ppłk. J. Chylińskiego, szefa sztabu KO Pomorze, został odznaczony Krzyżem Walecznych (KO Luneta, Ldz. 223/I z dn. 24.XII.1944).

Po wojnie i aresztowaniu przez UB córki Marii nigdzie nie znalazł pracy. Rodzina utrzymywała się z zarobków nauczycielskich córki Sławomiry i ze sprzedaży przedwojennych zasobów. Zmarł 9 marca 1951 r., został pochowany w grobowcu rodzinnym w Skępem.

Źr.: M.S. - list ..., cit.op., s. 4, 15, 18, 19, 20, 24a, (maszynopis) s. 2, 4, 7; Wojtowicz K. - wywiad ..., cit.op., s. 39, 39e (taśma 5b); Sadowski J., *Mówi ...* cit.op., s. 178, 184;

1/1/2

Opowieść konspiracyjna, Wojtowicz, Maryka. Opublikowany w: *Prace w 2005*

1. Materiały uzupełniające relację - Sobociński Roman:

1. K. Wojtowicz, „Biogram Sobociński Roman”,
[w:] Stow. biogr. konspiracji pomorskiej
1939-1945, Tom II 2004, z. 6, s. 152, kserokop. k. 1 s. 1

Sobociński Roman ps. „Dyrektor”, „Romcio” (1886–1951), żołnierz wywiadu Obw. AK Lipno

Urodzony w 1886 w Skępem pow. lipnowski, jako trzecie dziecko kupca Jana i Eleonory z d. Bayer. Miał czworo rodzeństwa; siostry Genowefę i Janinę; braci: Zygmunta i Hilarego. Uczęszczał do Seminarium Nauczycielskiego w Wymyślinie, ale go nie ukończył. Pomagał ojcu w prowadzeniu interesów, uczył się kupiectwa. Szybko się usamodzielniał, założył skład kolonialno-spożywczy w Wymyślinie, nawiązując współpracę z zagranicą.

Po wybuchu II wojny światowej został wywłaszczony ze sklepu, który prowadził z żoną Stanisławą ps. „Radczyni”. Został też wysiedlony z domu. Z żoną i córkami Marią Romaną ps. „Ryśka” oraz Sławomirą Janiną ps. „Sław” zamieszkał w małym domku, który w okresie międzywojennym wykorzystywany był jako dom opieki dla ludzi starych i bezdomnych.

Oficjalnie został zarejestrowany jako gospodarz rolny. Nawet oddawał kontyngenty do „Sammelsteile”. Córkę Sławomirę zarejestrował jako robotnicę rolną. Już od pierwszych tygodni okupacji włączył się z rodziną do konspiracji, nastawiając się na ochronę ludności przed represjami wroga. Współpracował w zakresie wywiadu i sabotażu gospodarczego z Michałem Korykorą, zatrudnionym w urzędzie gminy w Skępem. Manipulując w aktach gminy, chronił mieszkańców przed wywózką na przymusowe roboty, ostrzegał o aresztowa-

niach i planowanych akcjach gestapo. Współdziałał też z S. Sobocińską ps. „Radczyni” (żona) w nielegalnym zdobywaniu żywności dzięki dr. weterynarii Władysławowi Siwickiemu ps. „Wład”. Kolportował informacje z nasłuchu radiowego, organizował akcje sabotażowe. Początkowo przypuszczalnie żołnierz POZ-„Znak”, później AK, chociaż brak dokładnej daty zaprzysiężenia. Wiosną 1943 został aresztowany i osadzony w więzieniu grudziądzkiego gestapo w odwecie za akcje sabotażowe na stacji kolejowej Koziółek. Zatrzymano wówczas ok. trzydziestu osób. Po ustaleniu miejsca pobytu aresztowanych, S. Sobocińska i M. Sobocińska podjęły starania o jego uwolnienie. Akcja udała się dzięki doskonałej znajomości j. niemieckiego i niemieckiego prawa przez M. Sobocińską. W 1944 został skierowany do kopania okopów w okolicach Lubicza. Wrócił do Wymyślina pieszo wraz z cofającym się frontem.

Po wojnie i aresztowaniu przez UBP córki Marii ps. „Ryśka” nigdzie nie znalazł pracy. Rodzina utrzymywała się z zarobków nauczycielskich córki Sławomiry i ze sprzedaży przedwojennych zasobów. Zmarł 9 III 1951, został pochowany w rodzinnym grobowcu w Skępem.

Odnaczony Krzyżem Walecznych.

W 1919 zawarł związek małżeński ze Stanisławą Ziemkiewicz. Miał córki: Marię Romanę (1920) ps. „Ryśka”, Sławomirę Janinę, zam. Warsicka (1922–1987), ps. „Janina”.

APAK, T.: Drzewiecki W., Sobocińska M., Sobocińska S., Sobocińska St.; Materiały źródłowe autorki; S a d o w s k i J., *Mówi...*, s. 184.

Stow. Miogr. Nowsp. Pomorskiej
1833-1945, Tom 2004, 2. 6, s. 152

Krystyna Wojtowicz

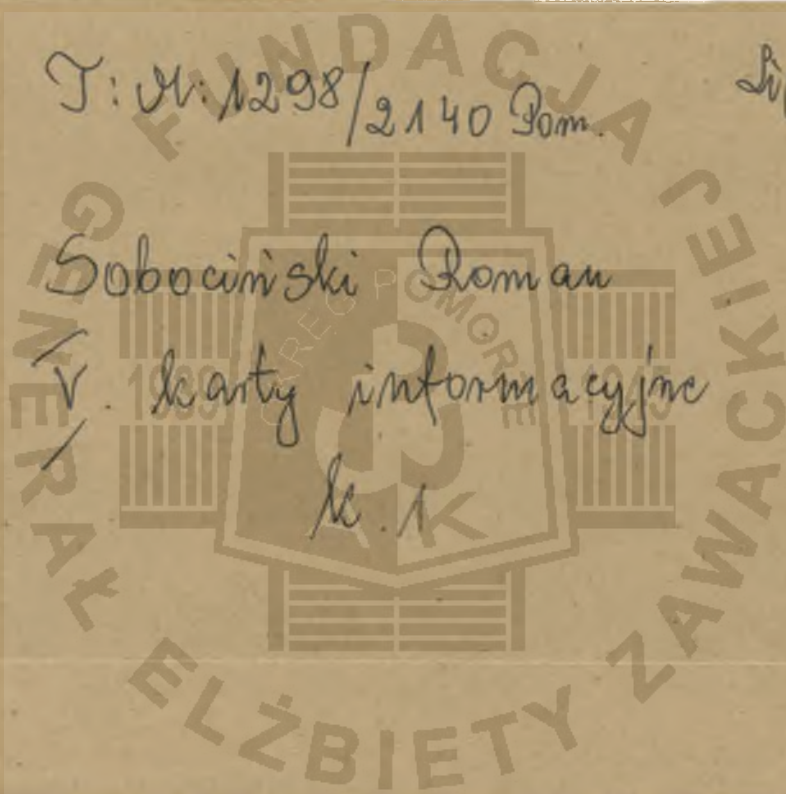
T: M. 1298/2140 Rom.

Lipno

Sobociński Roman

1 v. karty informacyjne

k. 1

Sobociński Roman

ur. 1886

KW

ps. "Roman"

Lipno (Toruń)
1945
f. 1

zob. Sadowski Józef,
Mówi numer 31806,
W-wa 1989, s. 184, poz. 86.

Sobociński Roman

